

ÖSSZEFOGLALÓ

Az öregedéskezeléshez kapcsolódó hatósági tevékenységről

Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény (továbbiakban: Atv.), valamint a nukleáris létesítmények nukleáris biztonsági követelményeiről és az ezzel összefüggő hatósági tevékenységről szóló 118/2011. (VII. 11.) Korm. rendelet (továbbiakban: Korm. rendelet) rögzíti az atomenergia békés célú alkalmazásával kapcsolatos jogosultságokat és kötelezettségeket.

Az Atv. többek között kimondja, hogy az atomenergia rendeltetéstől eltérő alkalmazása károsíthatja az ember és az élővilág egészségét, illetve a természeti környezetet, ezért alkalmazása kizárólag a jogszabályokban meghatározott engedélyek birtokában és rendszeres hatósági ellenőrzés mellett történhet.

Az atomenergia alkalmazásának nemzetközileg is elfogadott általános feltétele, hogy az általa nyújtott társadalmi előnyök legyenek nagyobbak, mint az alkalmazót, a lakosságot, a környezetet és az anyagi javakat fenyegető kockázatok.

A kockázatok minimalizálása érdekében az atomerőmű blokkjainak engedélyese köteles a Korm. rendeletben részletesen szabályozott módon folyamatosan végezni a blokkok biztonságos működéshez szükséges rendszerelemek műszaki állapotának fenntartását biztosító tevékenységeket, továbbá köteles e tevékenységek hatékonyságát ellenőrizni.

A rendszerelemek körébe tartoznak többek között a berendezések (pl. szivattyúk, motorok, ventillátorok), nyomástartó berendezések (pl. tartályok), csővezetékek, csővezetéki elemek (pl. szerelvények), építmények, építményszerkezetek, tartószerkezetek, villamos és irányítástechnikai készülékek, műszerek, programozható eszközök, kábelek, stb.

Az építmények és építményszerkezetek elvárt műszaki állapotát az MVM Paksi Atomerőmű Zrt. (MVM PA Zrt.) blokkjainak engedélyese ezen rendszerelemekre kidolgozott öregedéskezelési programok végrehajtásával tartja fenn. Az öregedéskezelés magában foglalja a rendszerelemek öregedési folyamatainak azonosítását, a romlási folyamatok észlelését, értékelését, előrehaladásának elemzését, megelőző intézkedések bevezetését vagy az öregedés előrehaladásának lassítását az öregedés hatásainak kitett rendszerelemekre, továbbá az öregedésből felmerülő problémák kezelésére kipróbált javítási technológiák rendelkezésre állását és a szükséges mértékű javítások, felújítások elvégzését. Az öregedéskezelési programokkal az öregedési folyamatok jelentősen lassíthatók, de nem zárhatók ki, ezért az engedélyesnek rendelkeznie kell ún. élettartam számításokkal is, melyben a rendszerelemek műszaki állapotának romlását elemzik, és ebből korlátokat vezetnek le az üzemeltethetőség idejére a romlási folyamatok, az

öregedést okozó körülmények és igénybevételek tényleges alakulása alapján. Az atomerőmű blokkjai üzemeltetésének feltétele, hogy a nem cserélhető rendszerelemek (pl. reaktortartály, a reaktort magába foglaló építmény bizonyos vasbeton szerkezetei) elemzésekkel igazolható élettartama hosszabb legyen, mint az üzemeltetési idő (30+20 év). Cserélhető rendszerelemek esetében, pedig az élettartam lejárta előtt cserélni kell azokat.

Az Atv-ben előírtak értelmében az OAH rendszeresen ellenőrzi, hogy az MVM PA Zrt. blokkjainak üzemeltetését a jogszabályban előírtak maradéktalan betartása mellett végzik. Így ellenőrzi többek között építés-felügyeleti hatáskörében az építmények, építményszerkezetek öregedéskezelési programjai szerinti tevékenységek végrehajtását, a vizsgálatokról készült szakértői vélemények megalapozottságát és a szükséges javítási munkák elvégzését.

A rendszeres ellenőrzések mellett az OAH tízévente köteles átfogóan is vizsgálni és értékelni az atomerőmű blokkjainak biztonságát. E felülvizsgálatnak része az építmények, építményszerkezetek állapotának értékelése. Az átfogó felülvizsgálat határozattal zárul, melyben az OAH bizonyos feladatok elvégzésére kötelezheti az engedélyest, illetve visszavonhatja az üzemeltetési engedélyt, ha a biztonságot súlyosan veszélyeztető állapotot észlel.

A 2011-2016 időszakban az MVM PA Zrt. kérelmére az OAH lefolytatta az 1., 2. és 3. blokk üzemidő-hosszabbítási engedélyezési eljárását, mely eredményeként az OAH engedélyezte az 1., 2. és 3. blokk további 20 éves üzemeltetését. Az engedélyezési eljárás részeként az OAH vizsgálta és értékelte a biztonsági funkciót ellátó építményeknek, azok beton és vasbeton szerkezeteinek állapotáról készült szakértői anyagokat, és a helyszínen is végzett ellenőrzést. Az OAH szerint a biztonsági funkciót ellátó építmények és építményszerkezetek jelenlegi állapota – a jogszabályban előírt állapot-fenntartási tevékenység végzése mellett – lehetővé teszi a további 20 éves üzemeltetést.

Az MVM PA Zrt. 4. blokkja üzemidő-hosszabbításának engedélyezési eljárása jelenleg folyik az OAH-nál. Ezen eljárásban is vizsgálja és értékeli az OAH az építmények és épületszerkezetek állapotát.

A fentieket összefoglalva az OAH a hatósági feladatának ellátása során építésügyi és építésfelügyeleti hatáskörében felügyeli az MVM PA Zrt. blokkjainak nukleáris biztonságára kiható építményeit és építményszerkezeteket, azok állapotával kapcsolatos információkkal rendelkezik. Az építmények, építményszerkezetek a további üzemeltetési időszakban megfelelően képesek teljesíteni a funkciójukat. Amennyiben a jogszabályban előírt állapot-fenntartási, öregedéskezelési tevékenység ellenére felgyorsulnak az állapotromlási folyamatok, akkor az engedélyesnek kezelnie kell az állapotot, és a hatóság is megteszi a szükséges lépéseket a biztonság szintjének fenntartása érdekében.